CÂTEVA DATE ASUPRA ISTORICULUI SOCIETĂŢII POLITECNICE

de Prof. ION IONESCU

Cu ocaziunea jubileului de 25 de ani ai Societății Politecnice, Comitetul, în ședința sa dela 14 Noemvrie 1906, m'a însărcinat să scriu un istoric sumar al Societății noastre, care să se citească în Adunarea generală din 15 Decemvrie al aceluiași an și care s'a publicat în Nr. 1 al Buletinului din 1907.

Timpul scurt de care am dispus și lipsa unei arhive ținută în ordine, nu mi-au permis să fac un istoric peste tot documentat, așa încât în el s'au strecurat erori și omisiuni. Am rugat însă pe membrii Societății, cari vor observa asemenea erori și omisiuni în acel istoric, a *mi le comunica, să le pot rectifica ulterior*. Până la 1927, când am publicat din nou Istoricul Societății, cu ocazia *Jubileului de 50 de ani* și *inaugurarea localului propriu al Societății*, nu am primit nicio informațiune dela membrii vechi, așa că și acel istoric s'a publicat cu omisiuni.

In anul 1938, la 1 Aprilie, d-l Președinte *C. Bușilă* a primit o scrisoare dela inginerul Inspector general *Petru Paul Peretz*, fost secretar și casier al *Societății Politecnice* în anul 1894, în care trimite și o listă a membrilor Societății Politecnice la finele anului 1897 și un dosar de cereri de membri, cu un memoriu și alte acte trimise d-lui *Secretar general Șerban Ghica*, la 28 Aprilie 1938.

Chestiunea fiind adusă în desbaterea Comitetului, aceste acte mi-au fost trimise mie, ca să-mi dau avizul, dacă se pot publica, după cum cerea *Peretz*. Actele pot servi foarte bine pentru un nou și viitor *istoric al Societății Politecnice*, încât trebuesc păstrate la dosar. Aci am să semnalez numai unele erori și omisiuni din istoricele publicate de mine și despre *Președinția Societății Politecnice*, în anii 1883 și 1884.

Când am scris istoricul Societății Politecnice, mi-au lipsit acte din care să deduc cine au fost Președinții Societății Politecnice în acei ani. Am conchis numai că într'unul din acești doi ani trebue să fi fost Președinte *Gheorghe Duca*, iar celălalt a rămas necunoscut. *Petre Paul Peretz* a reușit să deslege această enigmă. El a găsit o scrisoare a ingi-

BILANŢUL PE ANUL 1896

(INCHEIAT LA 1 DECEMBRE)

1) FONDUL DE MANIPULAŢIE

VENITURI

Sold din anul 1895	119 65
Subvenţiunĭ	1800 00
Dobânda capitalului social	605 00
Anunciurĭ şi abonamente	550 00
Incasări din cotisaţiĭ	18000 00
Total leĭ	21074 65

CHELTUELI

Datoria din 1895	125 00
Chiria localuluĭ şi abonament la apă	5602 00
Intreţinerea localuluĭ	820 65
Mobilier şi reparaţiunĭ	1316 70
Luminat şi încăldit	1527 80
Bibliotecă	416 70
Abonamente la reviste şi diare	1104 70
Buletin şi redacţia	5508 90
Expediţia buletinuluĭ, circularilor, etc.	609 25
Imprimatele	838 60
Servitoriĭ	2330 00
Tramvaiul incasatoruluĭ şi gratificaţiĭ	265 00
Cheltuelĭ de represintare	207 80
	20673 10
Sold debitor disponibil	401 55
Total leĭ	21074 65

2) FONDUL SOCIAL

VENITURI

Sold in numerar din 1895	2918 25
Din dreptul de admitere 1896	625 00
De la d-nu Radu Porumbaru	1000 00
Total leĭ	4543 25

CHELTUELI

Treĭ efecte 5% à 922.50	2767 50
Un efect 4% » 887.50	887 50
	3655 00
Fond in numerar destinat a se cumpăra un efect 4% de 1000 leĭ val. nom.	888 25
Total leĭ	4543 25

3) FONDUL DE ESCURSIUNI

VENITURI

Sold din 1895	977 05
De la serate şi escursiunĭ	1915 00
Total leĭ	2892 05

CHELTUELI

Pentru serate şi escursiunĭ	2147 90
Fond in numerar, disponibil	744 15
Total leĭ	2892 05

AVEREA SOCIETĂŢEI

1) Efecte:

Sold din anul 1895:	Efecte 4% in valoare nominală	11500 00	
» » » »	» 5% » »	1500 00	
Cumpĕrat in anul 1896	» 5% » »	3000 00	
» » » »	» 4% » »	1000 00	
	Total leĭ		17000 00

2) Numerar:

Fond social	888 25	
» de escursiunĭ	744 15	
» disponibil de manipulaţie	401 55	
Total leĭ		2033 00

Casier, Petru Paul Peretz

nerului inspector general al Căilor Ferate Române, *M. A. Șuțu*, cu data de 12 Martie 1884, cu cuprinsul următor:

Domnule Președinte,

Subscrisul, împiedecatu din diferite circumstanțe, de a face parte chiar dela început, din Onor. Societatea Politecnică, vinu azi a vă cere onoarea de a fi admisu și eu ca membru al Societății, dorindu a contribui în limita puterilor mele, frumosului scopu pe care Soc. și lu-a propusu.

Primiți, vă rog, D-le Președinte, asigurarea prea distinsei mele considerațiuni. Inginerul Șef, Inspectorul general al Controlului Căilor Ferate Romnâe.

(ss) *Ing. M. A. Suțu*

D-Sale

Domnului General Ștefan Fălcoianu, Președintele Societății Politecnice Române, Loco.

Generalul *Ștefan Fălcoianu* fiind mai înainte director general al Căilor Ferate, avusese relațiuni cu *M. A. Suțu*, care era inspector general al controlului, așa încât afirmația lui că *Fălcoianu* era președintele Societății Politecnice inspiră toată confiența. Rezultă dar că în 1884 era președinte al Societății Politecnice *Ștefan Fălcoianu*. Din cele spuse de mine, rezultă dar că în 1883 a fost președinte *Gheorghe Duca*, fost președinte în 1883. Lista președinților Societății este dar acuma completă.

Bilanțul pe anul 1896. In anul 1894 nu s'a publicat, în Buletinul Societății Politecnice, darea de seamă despre mersul Societății pe acel an și de aceea, în tabloul bilanțurilor, la anul 1894, am scris: *In acest an nu s'a publicat darea de seamă. Peretz* ne-a trimis acum acel bilanț, tipărit pe pag. III a copertei unui Buletin. Pentru ca bilanțurile Societății să fie complete, reproducem aci acel bilanț, pe care, nu l-am găsit când am făcut istoricul Societății, el nefiind legat cu textul Buletinului, coperta fiind ruptă la legarea volumului respectiv. Din acel bilanț se vede că fondul social s'a ridicat dela 13.000 lei la 17.000 lei.

Tabloul cu lista membrilor conține 544 membrii, din cari 160 ieșiți dela Școala Națională de Poduri și Șosele, 139 dela Școala Centrală de Arte și manufacturi din Paris, 53 dela Școala de Poduri și Șosele din Paris, 10 dela Școala superioară de Mine din Paris, 50 dela Școala Politecnică din Zürich, 28 dela Gand, 36 dela diferite școli și 64 dela școli neștiute. Tabloul dă anii de absolvire și cotizația membrilor pentru ingineri, architecți, licențiați în științe, chimiști, silvicultori, agronomi, militari, matematicieni, conductori, industriași, electricieni cu gradul din corpul tecnic, cu poziția în corpul tecnic și ocupația. Tabloul mai dă Buletinele de intrare în Societate a unor membri vechi. In tablou se mai rectifică numele unor membri. Așa de exemplu, în loc de *Stroe*

Beloianu, se va pune *G. Beloianu*; *Ștefan Gheorghiu* se iscălea *St. Georgiu.*

Fostul director general al Căilor Ferate și ministru de finance, era *Gogu C. Cantacuzino* și nu era frate cu *I. G. Cantacuzino*, cum am spus eu în Istoric.

In Istoricul pe care l-am scris eu, la pag. 61 am trecut ca membru fondator pe *G. Bucaty*. Din informațiunile ce am putut culege atunci, am găsit că a fost un membru al Societății cu numele *Gustav Bucaty* și pe un *Bucaty* ca fondator. *Petre Paul Peretz* a găsit că membrul fondator a fost *Bromislav Bucaty*, absolvent al Școalei centrale din Paris la 1852, mort la 1892, pe când *Gustav Bucaty*, născut la 1857 și a fost admis membru al Societății la 14 Aprilie 1892; a murit la 1902.

La pag. 60 am spus că *G. Opran* a aderat la Statutele Societății la 6/18 1881 și el trebue deci considerat ca fondator. *I. Opran* trebue șters din lista decedaților, mort în 1900. *G. Opran* a murit în 1928.

Se mai dau detalii asupra unor alegeri de membri, cari nu prezintă importanță.

Peretz vorbește pe larg despre o *pică* pe care ar fi avut-o *Saligny* care era *președinte* al Societății Politecnice, contra lui, care era *casier*. Fapt este că *Saligny* a cerut Comitetului să aleagă un alt casier. In *scrisoarea sa de acum*, *Peretz* spune adevăratul motiv pentru care nu a mai fost ales. Reproduc din memoriul ce l-a trimis *Peretz*, următoarele:

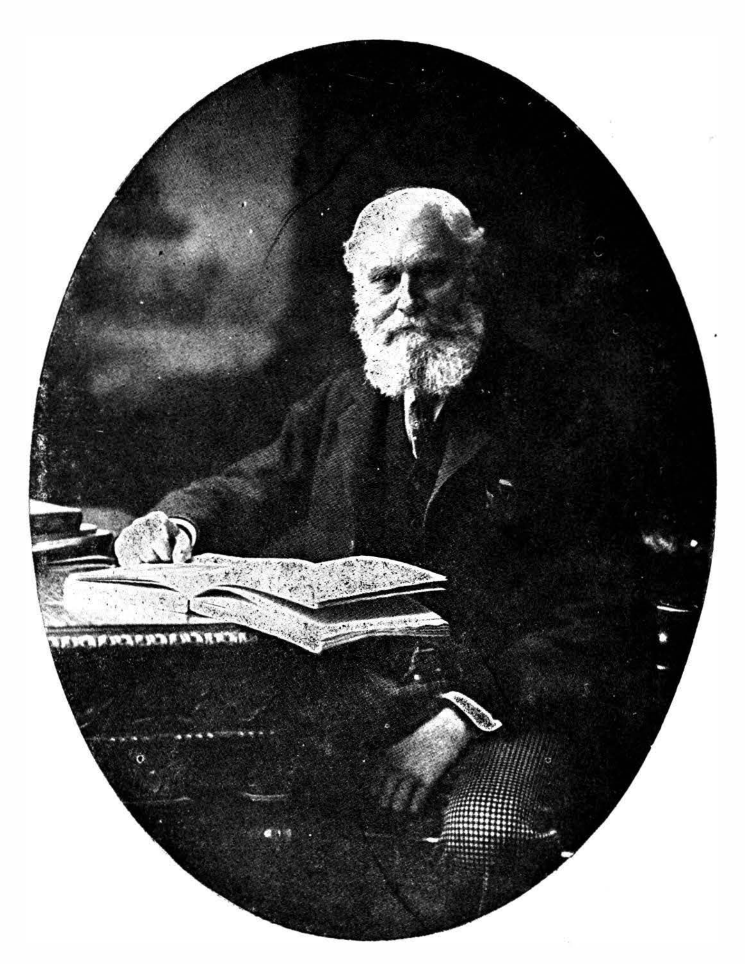
In anul 1896 în care am fost casier, dacă Saligny nu a venit și nu s'a interesat deloc de Societate și de ce făceam eu, nu m'a întrebat nimic și nici nu mi-a exprimat vreun gând, vreo dorință sau vreo voință, nici nu m'am dus niciodată la d-sa acasă să-i spun ce fac sau să-l întreb ce să fac. După natura mea și după obiceiul meu executam lucrări din inițiativa mea și după ideile mele. Făceam și tăceam. Și astfel anul meu de casier a fost folositor pentru Societate. Mi-am dat toate silințele ca să se încaseze cotizațiile, scriind și stimulând pe cei în întârziere. Am dat de s'au legat reviste științifice și distractive pe mai mulți ani îndărăt. Am pus de s'a dres complet biliardul, cumpărând și bile noi și tacuri moderne. Am făcut îmbunătățiri importante la local, pentru ca să reușească concertele și seratele dansante. Cine a cunoscut mai de mult localul de lângă Ateneu, își aduce aminte că pe fațada de pe calea Victoriei erau trei camere, din care un salon la mijloc. Eu am pus de s'a dărâmat unul din pereții despărțitori de au rămas numai două camere, mărind mult salonul. De mai mulți ani toată lumea dorea asta, dar nimeni nu o făcea. Eu am făcut-o fără formalități. Am pus parchetul peste scândurile camerelor. Mărirea camerelor, după ea transformarea sobei și vopsirea din nou a pereților și tavanului. Serate s'au dat multe și lumea a fost satisfăcută că a găsit ceva mai frumos și a putut să danseze cu înlesnire, ca mai înainte la înghesuială. S'au făcut excursiuni la fabrici, vizitându-se fabrica de postav dela Buhuși, fabrica de hârtie dela Letea și fabrica de zahăr dela Sascut. Și bugetul s'a încheiat cu excedent și fondul social a sporit dela 13.000 lei la 17.000 lei.

Și totuși Saligny îmi purta pică...

Peretz a trimis la alegerea biroului din 20 Decemvrie 1896, un memoriu, care s'a cetit în Comitet, arătând și cum trebue să se facă ale-

gerea biroului. Comitetul a discutat cererile, a respins acuzaţiile şi a menţinut modul de a face alegerea preşedintelui, realegându-se *Saligny* preşedinte şi *N. Galea*, casier. Eu, când am făcut Istoricul Societăţii, ştiam toate acestea, dar nu am voit să răscolesc nişte incidente închise de Comitet. Am fost acuzat de imparţialitate faţă de *Peretz*, dar acum este bine să restabilim cauza pentru care *Peretz* nu a mai fost reales Casier. Casierul are delegaţia dată de către Comitet şi e la dispoziţia preşedintelui, iar nu este în drept să facă *ce vrea şi cum vrea*, fără aprobare.

Ca să se vadă că *Gheorghe Duca* nu a fost amărât că nu s'a ales preşedinte, cum ţinea *Peretz*, cu tineri ieşiţi de curând din Şcoala de Poduri şi Şosele şi cari se constituiseră în o Asociaţie aparte, pot spune că la *Banchetul Societăţii Politecnice* din acel an, *Gheorghe Caracostea* a ridicat un toast înfiinţătorului Şcoalei de Poduri şi Şosele şi părintelui spiritual al unei aşa de multe generaţii de ingineri, *Gheorghe Duca*, iar acesta a răspuns mulţumind şi bând un pahar în sănătatea *celui mai distins dintre inginerii români*, *Anghel Saligny*.

Sir Charles A. Hartley autorul lucrărilor dela Sulina.
Inginer şef al Comisiunii Europene a Dunării până în 1872,
apoi Inginer consultant până la sfâşitul vieţii (1907)